

Titel: Fjerde Underafdeling.

Citation: "Fjerde Underafdeling.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e37461/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

den i § 249 sidste Punktum givne Regel, hvorefter det, naar der ikke skjønes at være særlig Grund til at antage en forfalskning, i Reglen er tilstrækkeligt Bevis for Dokumentets Ægthed, at Understriftens Ægthed godtgjøres. Et dette Sted, vil altsaa den blotte Mulighed af, at der efter Dokumentets Udstedelse er foregaaet en Forandring i dets Indhold, i og for sig ikke kunne komme i Betragtning.

I § 254 er der foresat et Straffeanvar for Benægtelse imod bedre Vidende af et Dokumentets Ægthed. Hermed er selvfølgelig ikke ubetvølet, at uansvarlig Benægtelse i Rettergang kan og bør straffes ifølge Straffelovens almindelige Regler. Men i Betragtning af de Ulemper og den Fare, som for et Dokumentis Behandling kunne flyde af temerære Benægtelser af dets Ægthed, synes her at være Grund til særligt at udpege dette Forhold som ubetinget egnet til Straf.

Fjerde Underafdeling.

Om Paris' Ed.

Det er allerede tidligere bemærket, at Udfaset ikke optager den for civile Sagens Beklemmende i den engelsk-amerikanske Ret nu indførte Sætning, at Parterne under Ed kunne afhøres som Vidner i deres egen Sag. I saa Fald vilde selvfølgelig Paris' Ed ikke længere kunne eksistere som et særskilt processuelt Institut. Parternes egen edelige Forklaring vilde gaa ind mellem de øvrige Momenter i Bevisførelsen, paa hvilke Dommeren støtter sin frie Overbevisning om Sagens Sammenhæng. Da imidlertid Lovforslaget ikke er gaaet saa vidt, men kun tillader Parternes Afhørelse uden Ed (omtrent som efter den gjældende Ret i private Politisager), har Proceskommissionen ved Siden af det ordinære Bevis troet at maatte foreslaa Beholdelsen af Paris' Ed som et subsidært Dplykningsmiddel. Vistnok vil den frie Bevisbedømmelse medføre, at det sjældnere end nu vil blive nødvendigt at ty dertil, men Paris' Ed vil dog bestandig staa som

en Udvej, hvor ingen anden findes, der ikke godt kan undværes, ihvormange Betænkeligheder der end kan opstilles imod den. Trods den Hivstelse til Remed, som kan ligge i at tvinge Parterne til at gjøre Ed i egen Sag, er det vistnok umuligt aldeles at opgive dette Institut uden dermed at udsætte Retlighedernes Sikkerhed for betydelig Fare. Under alle Omstændigheder er det klart, at Indvendinger fra dette Synspunkt i langt højere Grad lade sig vende mod det engelsk-amerikanske System end mod vor uugjældende Ret, som i det Hele gjør en maadholden Brug af Paris' Ed. Lovforslaget har derfor bibeholdt dette Institut omtrent i samme Omfang som hidtil, dog med de Væmpelser i Henseende til Afgangen og Betingelserne, som naturligvis hængte sammen med Retten's friere Stilling overfor Beviset.

Den snart mere snart mindre udviklede Brug af Paris' Ed, som i mange fremmede Love (tysk og fransk Ret, jfr. Retikverne til det tyffe Udkast S. 275 ff.), er beskrevet under Navnet Eddeklamation (Afskydelse og Ubagestydelse af Eden), og hvorved det hele Bevisforhøret kan afgjøres uden af Bevisførelse, naar en af Parterne vil det, har hidtil været ubeskrevet hos os. Udfastet har derfor ikke optaget dette Institut, hvortil der under det friere Bevisystem og den hurtigere Rettergang vil være endnu mindre Trang end hidtil, saameget mere som alvorlige Indvendinger i den senere Tid ere rejste imod Eddeklamationen paa de Steder, hvor den er kjendt som en gammel Institution (jfr. Bar, Recht und Beweis S. 125—160). Egejom man andetsteds har ment, at Eddeklamationen kun burde bibeholdes i Form af Afgang for Parterne til ved Overenskomst at vedtage Bevisforhørets Afgjørelse ved deres Ed, saaledes har Lovforslaget indskrænket sig til at optage Bestemmelser om Anvendelse af Paris' Ed efter fælles Aftale, hvilket noje stemmer med den gjældende Ret's Grundtanke (§ 256). Det er fremhævet, at saadan Vedtagelse blot kan finde Sted med Hensyn til Fakta, ikke med Hensyn til Sagen i det Hele.

Affet fra Vedtagelse af Ed sender

Udfæstet altsaa — ligesom den hidtil gjældende Ret — kun den af Dommeren paalagte eller tilladte Parts Ed.

Det første Spørgsmaal, som her frembyder sig, er, om de hidtilværende Hovedarter af Parts Ed, nemlig baade Benægtelses- og Sigtelseseden, fremdeles skulle bibeholdes. Med Hensyn til Benægtelseseden er der rejst særlig Tvivl. Medens Sigtelseseden maa opfattes som et virkelig Bevismiddel, hvorved den Bevispligtige udfylder sit Bevis, synes Benægtelseseden derimod ikke at kunne finde nogen Plads i det nyere System. Thi dersom den Bevispligtige ikke kan tilfredsstille den ham paahvilende Bevisbyrde, end ikke ved Hjælp af en Sigtelsesed, maa den naturlige Følge heraf blive, at Modparten frifindes; naar man istedet herfor paalægger ham at benægte de mod ham opstillede men ikke beviste Fakta med Ed, er man derimod inde paa en ganske anden Tankerække, der ikke staar i nogen naturlig Konsekvens med den hele nyere Bevislære. Mange nyere Lovs og Udfæst forbyde derfor udtrykkelig Benægtelseseden (o: Ed paalagt den Iffo-Bevispligtige), saa at sin Fyldingseden eller Bevisførelsens Ed tillades. Dette gjælder saaledes om den franske Ret, jfr. derimod Civilprocesloven for det tyffe Rige af 1876 § 437. Det er imidlertid at bemærke, at denne Grundfæring i flere af sine Anvendelser vilde vise sig uforenelig med det praktiske Livs Krav. Hæventlig maa det, som ovenfor bemærket, fastholdes, at et Privatdokument fremdeles ligesom hidtil bør være udrustet med det Fortrin, at Producenten kan kræve Udstedelsen til Ed (D. L. 5—1—6.). En Opgivelse heraf vilde medføre de alvorligste Farer for al Sikkerhed i Retretningstvivet og Omsetningen, hvor de største Værdier og Interesser ofte knytte sig alene til den Sikkerhed, en Underskrift giver derved, at Udstederen enten maa vedstaa samme eller gjøre falsk Ed. Udfæstet har derfor beholdt begge de hidtil kjendte Hovedarter af Parts Ed, Benægtelseseden og Sigtelseseden. Derimod har det væsentlig forandret Forholdet imellem dem. Medens efter den gjældende Ret Dom-

meren ikke kan tillade den Bevispligtige Sigtelsesed uden i visse enkelte lovbestemte Tilfælde, hvorimod Benægtelseseden kan paalægges ikke blot i en Række lovbestemte Tilfælde, men ogsaa hvor der i Sagen er tilvejebragt vis Formodning (D. L. 1—14—6.), stiller Udfæstet begge Ater af Parts Ed lige og overlader til Retten efter det enkelte Tilfælbes Bestaaen at bestemme, hvilken af Parterne Eden skal paalægges eller tillades.

Udfæstet gaar altsaa, i Konsekvens med Dommerens friere Stilling i Henseende til Beviset, ud fra, at det skal være overladt til Rettens Omsyn, baade om Ed skal tilstedes eller paalægges nogen af Parterne, og hvilken, jfr. § 258 1ste Stykke. Paa den ene Side opstilles der ikke engang den Fordring, at vis Formodning skal være tilvejebragt, men Dommeren kan i Sagens almindelige Bestaaen, selv hvor Lidet er oplyst, tage Anledning til at fride til Benyttelse af Parts Ed. Paa den anden Side har i Reglen ingen af Parterne nogen lovbestemt Ret til under visse Forudsætninger at fordrø, at der skal paalægges Modparten Ed, eller at Sigtelsesed skal tilstedes ham selv. Herfra er der i Udfæstet kun gjort nogle faa Undtagelser. Den ene er indeholdt i § 253, hvorefter er talte i det Høregaaende, og de andre i § 258 2det og 3die Stykke. Det er i disse Tilfælde anset for nødvendigt at tillægge Parterne en bestemt Ret til at fordrø Eds Anvendelse, endog uden at videre Bevisførelse. Dog har man med Hensyn til de i § 258 omhandlede Tilfælde tæret det mest stemmende med Udfæstets Princip at lade Dommeren frit afgjøre, hvilken af Parterne Eden skal paalægges.

Paa Grund af den Frihed, der ved § 258, jfr. § 257, er indrømmet Dommeren overfor det hele Spørgsmaal om Edens Anvendelse, vil man vistnok kunne indvære de specielle Klasser af Tilfælde, hvori enkelte Lovbud nu hende Parts Ed. Som en Følge heraf formenes Bestemmelse i D. L. 5—14—46., Art. 14de Maj 1754 § 7 saavel som i D. L. 5—2—88., Lov 25de Marts 1872 § 15 o. fl. at kunne bortfalde. Istedetfor alle disse særlige Regler træder blot

den almindelige Korffrift, hvorefter Dommerens Ekse er raadende baade med Henfyn til, om Parts Ed skal anvendes, og hvortedes.

Med Henfyn til Eddømmes Affattelse forholdes efter de gjældende Regler, jfr. § 259.

§ 260 er der givet Regler om Eddøfristen, hvilke formentlig ville give dette hele Institut en meget simplere og naturligere Skikkelse, end det har. Da den almindelige Retsmiddefrist, jfr. §§ 302 og 329, i Reglen er 4 Uger, synes det naturligt at lade denne Frist udløbe, inden Edden kan aflægges, naar Spørgsmaalet om Eddens Afslæggelse foreligger. I Forbindelse hermed vil det findes naturligt, at Eddøfristen er gjort peremptorisk, saaledes at dens regelmæssige Betydning er, at Parten til den fastsatte Tid skal aflægge Edden, og, hvis han ikke gør det, opfattes Ubedømmelsen eller Undlædsen — afset fra Tilfælde af lovligt Forsald — som Eddens Nægtelse.

Reglerne i § 261 behøve neppe nogen yderligere Motivering; at Retten maa kunne nægte at modtage Edden, naar det viser sig, at Parten ifølge sine egne Forklaringer ikke med god Samvittighed kan aflægge den, vil formentlig findes rigtig. Men da si Beslutning af Retten er af indgribende Betydning for Parten, maa han kunne paaante den.

§ 261 omhandles det Tilfælde, at den Eddøpligtige dør, bliver affindig eller domfældes før Mened i Tiden mellem Domsøffigelsen og Eddøfristens Udløb. Udskæft har ikke indladt sig paa de forskellige tvivlsomme Situationer, ifølge hvilke Edden efter Omstændighederne enten agtes for aflagt eller for nægtet, jfr. Nellesaans Procédmaade S. 626 ff; men det har for alle Kombinationers Vedkommende opstillet den Regel, at Sagen kan foretages paany, for at Vedkommende kunne forsøge at føre andet Bevis. Dette vil altsaa komme til at gjælde, baade hvor den ene Part ved Paaante har hindret Eddens Afslæggelse til fastsat Tid, og hvor Dødsfaldet eller Hindringen rammer den Eddøpligtige, inden den oprindelig bestemte Tid er naaet.

Kapitel IV.

Om Domme og Kjendelser.

Lovforslaget henholder sig til den vedtagne Terminologi, hvorefter ethvert Dekret, der slutter Sagen i den paagjældende Instans, kaldes en Dom, medens Dekreter, der foresalde under Behandlingen, kaldes Kjendelser. De i § 263 givne Korffrifter fortaales let. Særligt henledes Dymærksomheden paa Paragrafens 4de Stykke. For den mulige Paaantes Skyld maa Kjendelsen ikke blot forsynes med Præmissér i egentlig Forstand, men den maa indeholde en Angivelse af de faktiske Omstændigheder, som ere anførte fra Parternes Side, hvis Retsbogen ikke indeholder det fornødne i saa Henseende, jfr. § 85. I Reglen vil ved Kjendelser hertil kun behøves en meget kort Fremstilling af den faktiske Sammenhæng (narratio facti), især da Retten ikke vil undlade at lade Tilførel til Retsbogen finde Sted, saafremt de fremnævnte Paaante og faktiske Anbringender have en noget større Vidtløftighed eller noget mere indviklet Karakter.

Medens det i den gjældende Ret er en ufravigelig Regel, at der — afset fra Reasumption — ikke kan foretages Noget til Sagens Oplysning, efterat den er optagen til Dom, opstiller § 264 i denne Retning et nyt Princip, som iøvrigt stemmer overens med mange fremmede Proceslove, nemlig det, at medens Sagens Optagelse vel for Parterne er Procédurens Afslutning, saaledes at ingen af dem vilkaarlig kan foretage flere Procédhandlinger i Sagen, har Retten derimod en Nysgierhed til, efter at Sagen er optagen, at stille nye Spørgsmaal af den i § 95 omhandlede Beskaffenhed til Parterne samt til af egen Drift at indhente Syn og Ekse. Det vilde være uforeneligt med Forhandlingsmaximen at tillade Retten overhovedet at anordne en egentlig ny Bevisførelse om et eller flere Punkter, thi Parterne maa selv sørge for at fremstille det fornødne Bevis for de Omstændigheder, som det paaberber dem at bevise, eller tage Skade for Hjemgjæld. Men der kan ikke fra et principielt Standpunkt indvendes Noget imod, at der aabnes Retten Adgang til at be-